

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԱՐՄԵՆԻԱ

Ամբողջ 27րդ տարեշրջանի (1911 սեպտեմբեր-1912 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար 10 ֆրանգ, ԿԱՆԻՍԿԱՆ ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐԻՆ է 2 ֆրանգ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար 1 ֆր. : Նամակ կամ դրամ զրկել այս հասցեով.

M. PORTOUKALIAN
Directeur du journal Arménia
MARSEILLE (France)

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ

Թիւ 17

1911 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27 ԴՆ

(Հ. Տ. Դեկտեմբեր 14)

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, ԿՔԷ հարկ համարի, համառոտագրի և կառավարման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պարտաւոր չէ վերադարձունել չհրատարակուած ձեռագիրները: Ծանուցումներ կը գրուին ինչպէս ինքնին և ֆրանսերէն, երբեք մանուշակաւ 1 միլիգրամ 1 սանդղակաւ 1 ֆրանկով: 2 սանդղակով:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau de la Rédaction : Place Alexandre-Labadie, 17.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
“ԱՐՄԵՆԻԱ”-Ի
ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ
(1911 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 1912 ՅՈՒԼԻՍ)

Ամբողջ 27րդ տարեշրջանի (1911 սեպտեմբեր-1912 յուլիս) բաժնորդագրին է 20 ֆրանգ (4 տողար ամբողջական կամ 7 տող և 50 կպի. ուսական) ամէն տեղի համար, ի բաց առեալ Թիւրքիայի և Պարսկաստանի, ուր կը զրկուի կէս բաժնորդագրով, այսինքն անկողնային տարեշրջանին համար 10 ֆրանգ բաժնորդագրով: Կարելի է բաժնորդագրուիլ նաեւ քանի՜ ամսի համար որ ուզուի, ամսական 2 ֆրանգ (40 սէնթ = 75 կպի.) հաշուելով, կամ 1 ֆրանգ. Թիւրքիայի և Պարսկաստանի համար:

Յայտնի է արդէն թէ անոնք որ «Արմենիայի Օժանդակ» արձանագրուած են մեր հրատարակած Օժանդակ կութեան Կանոնագրին համեմատ, իրաւունք կունենան Արմենիա ստանալու, քանի՜ ամսի համար որ ուզեն, իրենց ստացած լրագրի ծրարին մէջ գրուելով և կէս բաժնորդագրով, այսինքն ամբողջ շրջանին համար 10 ֆրանգով կամ ամսական 1 ֆր.ով: Կարելի է նաեւ Օժանդակի նշանակած բաժնորդի հասցէին ուղղակի զրկել թերթը, 12½ ֆր. (2½ տլր.) բաժնորդագրով:

«ԱՐՄԵՆԻԱ»-Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ

Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերն որոնք բոլորովին սպառած են, չառնելի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի մէջ Մ. ֆորթուգալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամբողջուած են այս Յոշարարի մէջ որ ուղարկուած է ինչպէս 124 երեսներէ կը բաղկանայ. Գինն է 1 ֆր. 40 սանդղակ:

Տարածելու համար մէկ անգամէն 10 օրինակ գնողին կը զրկենք 10 օրինակը, ապահովագրուած ծրարով, 10 ֆրանգի փոխարէն:

Դիմել Արմենիայի խմբագրութեան:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի քննարկութիւնը. — Հայեր ի Ռուսիա. — Հայեր ի Թիւրքիա. — Տրգրանակերտի Ֆրանսական հիւպատոսի քաջութիւնը. — Պաշտօնական յայտարարութիւն Ազգային պատրիարքարանի. — Բուսաբանութեան բարեկամներուն. — Խալիքիւրը պատերազմը. — Խալիքիւրը պատերազմը շուտով վերջացնելու ծրագիր մը. — Թիւրքական լուրեր. — Սախտ փաշայի վարչութեան անկումը հաւանական դարձած. — Թիւրքական լուրեր. — Սախտ փաշայի վարչութեան անկումը հաւանական դարձած. — Թիւրքական լուրեր. — Սախտ փաշայի վարչութեան անկումը հաւանական դարձած. — Թիւրքական լուրեր. — Սախտ փաշայի վարչութեան անկումը հաւանական դարձած.

ԱՄԵՆԱՅԻՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հեռագիրը կիմայնէ որ կաթողիկոսական Տեղակալ Տ. ԳԵՈՐԳ. ԱՐՔԵՊ. ՍՈՒՐԵՆԵՆԸ ընտրուած է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս և ԴՈՒՐԵՆԸ կանգնեալ:

ՀԱՅԵՐ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Պետերբուրգէն նոյ. 26/9 զեկտ.ին գրած են Թիւրքիայի Հորիզոնին:

Ինչպէս տեղեկացանք, վերջերս Պետ. Դումայի անդամ պ. Սալաթէ. լեանը տեսակցութիւն է ունեցել մի. նիտարութեան նախագահ ստ. սեկր. Կոկովցիի հետ, որի ժամանակ չորսփ. լել են հայութեան վերաբերեալ շատ կարեւոր հարցեր:

Խօսակցութեան գլխաւոր նիւթը եղել են մանաւանդ այն հարցերը, որոնք ամենից շատ այժմէութիւն են ներկայացնում:

Հայ պատգամաւորի տպաւորութիւնն այն է, որ միևնույն ժամանակ նախագահը ծանօթ է այդ խնդիրներին հետ, հետաքրքրութեամբ է վերաբերուում փաստերով ամրապնդ. գրած բացատրութիւններին, և մեր ազգի քաղաքական դիմագիծը կայս. ռութեան շահերի տեսակէտից ըմբռնում է ճիշտ:

Նրա այդ այժմէութիւն ունեցող խնդիրներին վերաբերմամբ ունեցած կարծիքը աւելի համապատասխան է իրերի իսկական դրութեան, քան այդ կարելի էր սպասել, եթէ աչքի առաջ ունենանք վերջիններս արաքիւն ձեւական կողմը:

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻՒՐԿԻԱ

Ազգային ժողովը զեկտ. 2/15ին գումարուելով Մայր-Եկեղեցիին մէջ, ձեռնարկեց կ. պոլսի պատրիարքի ընտրութեան կեդրոնի խմբակցութիւնը մէջ պառակտուած էր. իրենց մեծամասնութիւնը կուգէր ընտրել Արշարունի Յովհաննէս եպիսկոպոսը, բայց շատեր ալ կային իրենց մէջ որդէմ էին անոր պատրիարք ընտրուելուն. ասոնցմէ մաս մը կուգէին որ Նիկոմիդիայի առաջնորդ Ստեփաննոս եպ. Յովակիմեանը պատրիարք լինի, ու մանք ալ Սարաճեան Յովսէփ եպ. և ուրիշներ ալ երեքեան Գէորգ եպ. Միւս կողմէ ազատականներն ու զանազանները միացած պիտի մը կազմած էին իրենց քուէներ նախորդ պատրիարք Դուրեան եպ.ին տալու համար: Այդ որ տեսան կեդրոնականներն ու պահպանողականները, որոնք դեռ մեծամասնութիւն կը կազմեն արդի Ազգային ժողովին մէջ, զգալով որ իրենց բաժանեալ վիճակի մէջ ազատականներին կողմը պիտի հակի յաջողութեան նմարը, ամէնքը միասին համաձայնեցան իրենց քուէներ տալու Արշարունի Յովհաննէս եպիսկոպոսին որով քուէարկութիւնը հետեւեալ արդիւնքն ունեցաւ.

Արշարունի Յովհաննէս արքեպ. 52 քուէ
Դուրեան Եղիշէ արքեպ. 36 »
Սարաճեան Յովսէփ » 1 »
Սպիտակ 3 »

Գրեւորեալ երեքփոխանների թիւն էր 92. ուրեմն քուէների բացարցակ մեծամասնութեամբ կ. պոլսի պատրիարք հռչակուեցաւ Ժողովին ղեկանէն Յովհաննէս Արքեպ. Արշարունին:

Այս ընտրութիւնը, Սահմանադրութեան տրամադրութեան համեմատ, ներկայ երեքփոխաններէն ստեղծուած մագալաքաւով մը հաղորդուեցաւ նախարարութեան որ զայն օրինաւոր գտնելով ներկայացուցած է սուլթանի վաւերացման: Կայսերական իրաւունքն ելնելէ յետոյ, նոր ընտրի պատրիարքը պաշտօնապէս կը ներկայանայ Ազգային ժողովին:

որ դարձեալ Մայր-Եկեղեցիին մէջ կը գումարուի (առանց արագալուծութիւն մը համարուելու) և հոն հանդիսաւորապէս կուխտէ յաւատարմութեան և Ազգին և ճշմարտապէս հակել Ազգային Սահմանադրութեան անթերի գործադրութեանը:

Ուխտէն անմիջապէս յետոյ, պատրիարքական Տեղակալ Հայրը — այս պարագայի մէջ Տ. Վահրամ արքեպ. Մանկունին — պատրիարքական գաւառներ (սաս) կը յանձնէ նորընտիր պատրիարքին կարողութիւն մաղթելով և այդ րոպէէն ալ կը դադրի իր տեղապահական պաշտօնը:

Ազգային ժողովի այդ նիստը գումարուած կը լինի անցած ուրբաթ օր (9/22 զեկտ.):

— Կ. պոլսի « Սպար » օրաթերթի խմբագիրներէ մին Ներքին գործերի նախարար Ճէլալ պէյէն տեղեկութիւններ խնդրած լինելով թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնուած են հայաբնակ նահանգների անապահով վիճակի առաջն առնելու համար, նախարարը հետեւեալ պատասխանը տուեր է իրեն.

« Կառավարութեան ստացած տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Էրզրումի, Պիթիւսի և Վանի նահանգներին մէջ երկու մեծ հրոստախումբեր կան որոնք կասպառակեն անխտիր հայ և իսլամ գիւղերը. տեղ տեղ քրդական գիւղեր ալ ասպատակած են: Հրահանգներ զրկուեցան տեղական քաղաքային և զինուորական իշխանութիւններին որ ամէն միջոց ձեռք առնեն բնաջինջ ընկու համար այդ երկու հրոստախումբերը, ինչպէս նաեւ ձերբակալելու համար իր ոճիրներով Պիթիւսի կուսակալութեան մէջ անուանի դարձած Սայիտը և ուրիշ երկու անուանի աւազակներ: Կառավարութիւնը Էրզրումի, Պիթիւսի և Վանի նահանգներին համար 500 ոստիկան-զինուորներէ բաղկացած ջոկատ մը պիտի կազմէ որի կէսը Վանի մէջ պիտի ձգուի: Պէտք եղածին չափ զօրքեր ալ պիտի ընկերակցին ոստիկան-զինուորներին: »

— Կ. պօլսի թերթերին մէջ ցա-
ւալի լուր մը կը կարդանք: Բէրաթի
մէջ նորաշէն տուն մը փլելով քօլի
տան վրայ ինկեր և անոր ալ մէկ մա-
ռը քանդեր է: Կ. պօլսի հայ վարժա-
րաններ կը թափան ընդհանուր տե-
սուչ Տիար Բալանթարեանց իր ըն-
տանիքով մէկտեղ կը բնակէր այդ դրա-
ցի տունը ուր քանդուած մասին մէջ
այդ միջոցին իր 18 տարեկան միակ
մանչ որդին զբաղած էր դասերը պատ-
րաստելու: Դժբաղդին դիակը կը հա-
նեն աւերակներ տակէն: Դիւրին է
ըմբռնել թէ այդ անակնկալ աղէտը
ինչ սարսափելի վիշտ պատճառած է
Բալանթարեանց ընտանիքին:

— Կ. պօլսի Ազգ. Կեդրոնական վար-
ժարանի խնամակալութիւնն որոշեր է
նոյն վարժարանի 25ամեայ յորեկանը
տօնել ներկայ գալոցական տարիի
շրջանաւարտներին վկայականները
յանձնելու օրը: Ուստի Կեդրոնա-
կանէն ելած աշակերտներէն կը
խնդրէ որ իրենց հասցէն համառօտ
կենսագրականով մը զրկեն մինչև
դեկտեմբերի վերջը (Հ. Տ.):

— Բէրաթի ժողովուրդը լսելով որ
քաղաքագետութիւնը մտադիր է
գերեզմանատան պատը գիշերանց
փլցնելով դրանով մաս մը և այդպէս
արդէն կատարուած գործողութեան
մը առջև դնել չայլ ազգը, յուզուած
գիմեր են թողական խորհրդին և
յայտարարեր են որ եթէ ազգային
պաշտօնական մարմինները չեն կըր-
նար իրենց միջոցներով պաշտպանել
Ազգին իրաւունքը, ժողովուրդին ինք
պիտի դիմագրէ այդ յափշտակու-
թեան, հետևանքին պատասխանա-
տուութիւնը թողով քաղաքագետու-
թեան վրայ: Թաղական խորհուրդը
թաղին քարոզչին հետ միասին գիշե-
րայն դիմեր է վարչապետ Սալիտ
Փաշաին որ նոյն միջոցին պառկած է
եղեր. բայց երբ գործին ստիպողա-
կանութիւնն ու անյետաձգելիու-
թիւնը յայտնեցին, Սալիտ Փաշա
անկողնէն ննջելով ընդունեց է զի-
րենք և հեռախօսով ու հեռագրով
յանձնարարեր է ներքին գործերի
նախարարին ու Բէրաթի քաղաքապե-
տին որ յետաձգուի գերեզմանատան
պատը փլցնելու և եւ գործողութիւն
մինչև որ կառավարութեան ու պատ-
րիարքարանի միջև բանակցութիւն
ներով վերջնապէս ճշգուի այդ խըն-
դիր:

— Կենսարիտի առաջնորդ ընտ-
րուեր է Խարբէրդի նախկին առաջ-
նորդ Խոսրով Ծ. Վ. Պէհրեկեան:

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ
ՀԻՒՊԱՏՈՒ ՔԱՋԻԹԻԻՆԸ

Յրանսաի արտաքին գործերի
նախարարութեան եկած տեղեկու-
թիւններէն կիմացուի որ Տիգրանա-
կերտի չընկալները քրիստոնեայնե-
րի կոտորածներ պիտի պատահէին
եթէ Ֆրանսական դեր-հիւպատոս Տ.
Դալանսիէ չփութար առաջն առնել
իր անվերջութեամբ:

Տեղեկագիրը կըսէ թէ Յրանսաի
պաշտպանութեան տակ գտնուող մի

քանի հազար քրիստոնեայնեք կապ-
րին Տիգրանակերտի չընկալները
իրենց հետ սատակ թշնամաբար
վարուող թիւք ժողովրդէ չընկա-
լուած: Վերջերս մեծ յուզում
կը տրեւեր ատոնց մէջ, գլխաւորա-
պէս Մարտին քաղաքին մէջ ուր
Ֆրանսացի Գթութեան քոյրեր և
Գափուլին կրօնաւորներ կը բնա-
կին: Թիւքերը կը սպառնային
քրիստոնեայ ժողովրդին և կոտո-
րած մը անխուսափելի կը համա-
րէին ամէնքն ալ:

Տ. Դալանսիէ գնաց Մէրտին,
պաշտպանելու համար քրիստոնեայ
ժողովուրդները. մի քանի չաբաթ
չարունակ այդ կողմեր չընկալեցաւ
ձիով, տեղական իշխանութիւններին
գիմուսները ըրաւ և յաջողեցաւ հան-
դարտեցնել միւսիմաններ յաստիկ
գրգռութիւնը:

Յրանսական կառավարութիւնը
իր գոհունակութիւն յայտնելով չը-
նորհաւորեց Տ. Դալանսիէին, անոր
անվերջ վարմունքին համար:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆԻ

ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Համար 305

Դահլիշի Մատթէոսեանք դախո-
տի գործարանի պաշտօնեայ, Մատ-
թէոս Լազեան անուն ազգային,
ամուրի վիճակի մէջ անցեալ տարի
ի Դահլիշ վախճանած և իբր ժա-
ռանգորդ՝ այլ և այլ անձինք դի-
մուսներ ըրած լինելով՝ այս մասին
Դահլիշի Առաջնորդարանին կողմէ
հաղորդուած տեղեկութեանց վրայ,
հարկ դատուած է քննութեամբ
ստուգել անոր ժառանգորդաց ո՞ր
ոմանք լինելն:

Հետևապէս, ներկայ պաշտօնական
յայտարարութեամբ կը հրաւիրենք
հանգուցելոյն ազգականներն, որ
ըստ օրինի կրնան իրաւունք ունենալ
անոր ժառանգութեան մասնակցելու,
փութալ մինչև ներկայ 1911 տարւոյ
դեկտեմբերի վերջ՝ ներկայացնել Պատ-
րիարքարանի իրենց ազգակցութեան
և ժառանգորդութեան վերաբերեալ
պաշտօնական վաւերացումներն, որ-
պէս զի ըստ այնմ տնօրինուի:

Աւելորդ չէ ըսել թէ նշանակեալ
վերջնական պայմանաժամին լրումէն
ետք որ և է խնդիր ու դիտողու-
թիւն չլինար նկատողութեան առ-
նուի:

(Կնիք)

ՌՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

Տարիներէ ի վեր հաւաքածա բը-
նիկ բուսա(բան)կան ատաղձներով
չայ բնաշխարհիկ բուսաբանութիւն
մը պատրաստելու ձեռնարկած ըլլա-
լով, և այս երկն աւելի չափով կա-
տարեալ ընելու փափաքով՝ կը խըն-
րեմ թէ՛ չայ աշխարհի և թէ՛ ար-

տասահմանի մէջ բնակող բուսաբա-
նութեան բարեկամ բոլոր անհատ-
ներու, հասարակական հաստատու-
թիւններու (մատենադարան, դըպ-
րոց և այլն) և խմբագրութիւննե-
րու, որ հաճին ինծի օժանդակել իրենց
խորհուրդներով, ցուցմունքներով և
ուրիշ բարոյական միջոցներով:

Նաև, եթէ դիւրութիւն ունին, իմ
տրամադրութեան տակ դնեն ամէն
տեսակ գիրքեր, աշխուժ-աշխուժե-
ր և ճաղկատներ, ի պահանջել հար-
կին վերադարձնելու պայմանով:
Մասնաւորապէս մեծ պէտք կայ
գոյնաւոր բուսաբանական ձեռնարկ
ներու, ըլլան հայերէն թէ օտար լե-
զուներով, հին թէ նոր:

Գրագիր բժշկարաններ ալ մեծ
չափով նիւթ կրնան հայթայթել այս
ձեռնարկի, որ հիմ պիտի դառնայ
չայ բուսաբանութեան:

Կանխիկ շնորհակալութիւններով
21-11-911 ԶԻԹՈՒՆԻ
Հասցէս

Տիգրան ԶԻԹՈՒՆԻ

ՎԱՆ
Dikran Tchitouny, VAN (Turquie)

ԻՏԱԼԵԻԹԻՐԻՔ ՊԱՏՐԱԶՄԸ

Սիրէնաիքի Սօլում գաւառին՝
եգիպտական կառավարութեան որով
և Անգլիայի պաշտպանութեան յանձ-
նուած և եգիպտական զօրքերէ
գրաւուած լինելու լուրը յուզում
պատճառեց է իտալիայի մէջ: Բայց
նոր խնդիր մը չէր այդ վաղուց ար-
դէն Բ. Դրան և Եգիպտոսի կառա-
վարութեան միջև վիճելի կէտ մը
դարձած էր Սօլումի թիւրքի
թէ Եգիպտոսի պատկանիլը, և պա-
տերազմի հրատարակուած ժամա-
նակը երբ իտալիա այդ գաւառն ալ
թիւրքական հող կարծելով պաշա-
րած էր անոր ծովեզերքը, Անգլիա
գիտողութիւն ըրաւ որի համեմատ
իտալիա վերցուց այդ կողմի պաշա-
րումը: Ուրեմն իտալիա ալ ընդու-
նած էր թէ Սօլումը Եգիպտոսին կը
պատկանի և Տրիպօլի վիլայէթին
մաս չկազմեր:

— Յրանսական և օսմանեան կա-
ռավարութիւններին միջև վերջին
ժամանակներ մի քանի անգամ վե-
ճեր ծագած էին Թունուզի և Տրի-
պօլի սահմանազուխներին վրայ
գտնուող Ճանէթի մասին և սահմա-
նազօնութիւնը որոշելու համար յանձ-
նաժողովներ կազմուելով հանդար-
տած էին վեճերը: Որպէս զի ապա-
գալին մէջ նորէն թիւրքմացութիւն,
եւր չձգին, Ֆրանսական կառավա-
րութիւնն իր իրաւունքներ պաշտպա-
նելու համար զօրքեր զրկելով գրա-
ւեց այժմ այդ Ճանէթ քաղաքը, որի
համար թիւրքերն երբեմն կը վիճէին
թէ Տրիպօլի մաս կը կազմէ:

Կըսուի թէ Ճանէթի օազիսին
Յրանսաէն գրաւումը արդէն նախա-
տեսուած էր 1900ի Ֆրանսիտալա-
կան համաձայնութեան պայմաննե-
րին մէջ:

— Սալոնիկէն դեկտ. 19ին հեռա-
գրած են Լոնտոնի «Թայմզ»-ին

թէ ընդհանուր կարծիքն այս է որ
կառավարութիւնը միջոց մը գտած է
իտալեթիւրք պատերազմին վերջ մը
տալու, բայց այդ ծրագիր յաջող-
ցնելու համար անհրաժեշտ են իր
կատարեալ անկախութիւն ունենալն
ու Երեսփոխանական ժողովի լուծ-
ուիլը:

— Ալեքսանդրիան կը հեռագրեն
թէ «Մէնզալէ» շրջենաւոր որ Հո-
տէյտա կերթար և 30.000 անգլ. ոսկի
կար մէջը, Կարմիր ծովին մէջ յան-
կարծակիի գալով գերի բռնուեց է
իտալական «Բիւկիւր» յաժանաւէն:

ԻՏԱԼԵԻԹԻՐԻՔ ՊԱՏՐԱԶՄԸ
ՇՈՒՏՈՎ ՎԵՐՋԻՆԵԼՈՒ ԾՐԱԿԻՐ ՄԸ

Հոռոմէն դեկտ. 18ին տեղիս «Բը-
դի Մարսէյ» օրաթերթին գրած
են հետեւեալը:

Կարող եմ բացարձակապէս հաւատի
կերպով իմացնել ձեզ թէ իտալեթիւրք
պատերազմը վերջնական որոշման մը
յանգիւրու փուլին մէջ մտած է. յուշ-
վար ամսի լրանալէն առաջ, թերեւ աւե-
ր չուտ, գիւսանագիտական յարաբերու-
թիւններ կը վերսկսին Հոռոմի և Կ.
Պօլսի միջև:

Պէրլինի դաշնագրին ստորագրող տէ-
րութիւններին միջնորդութեամբ ու հա-
մաձայն գործակցութեամբ պիտի վե-
րահաստատուի խաղաղութիւնը: Արդէն
իսկ այդ նպատակով բաւակցութիւններ
կը կատարուին այս խնդրով շահագոր-
դուող տէրութիւններին միջև:

Որովհետեւ Թիւրքիան, իր ցամաքային
գործարանակ բացարձակապէս անվթար
մնացած լինելով, չկրնար խաղաղութիւն
խնդրել և այնպէս ներկայապահ որպէս
թէ իր գիւնդական և տնտեսական ոյ-
ժեր սպառած վիճակի մը մէջ ինկած է
— ինչ որ յայտնապէս հեռի է ճշմար.
տուութիւն մը լինելէ — և որովհետեւ միւս
կողմէ ալ իտալիան, ծովին տէր դարձած, ան
ալ յաղթական կը ներկայանայ ամենուրեք
ու իր զօրքեր իջեցուցած է Տրիպօլի
և Սիրիայի մէջ և հետևապէս չկըր-
նար, առանց խոստովանելու յոգնա-
ծութիւն մը որ չգրար, ինք ընել խա-
ղաղութեան համար սկզբնական առա-
ջարկները, պէտք է այնպիսի միջոց մը
գտնել որ այդ երկու պատերազմիկներ
ոչ միւս հարկադրուած և զիջած չհամարուի
խաղաղասիրական ձեռնարկն ընելու:

Այդ միջոցը հետեւեալ պիտի լինի ի
ստացած տեղեկութիւններէս համեմատ
որոնք պատճառներ ունիմ հաւատալու
թէ բոլորովին ստույգ են:

Սրբ իտալական զօրքերն Ալբիիկէ
մէջ նոր յաղթութիւն մ'ունենան մօ-
տերը — օազիսի մը նոր գրաւում կա-
տարա ցեղերի հանդիսաւոր հնազան
դութիւն — իտալական կառավարու-
թիւնն այդ առթով պիտի յանձնարար
իր դեսպաններին որ իրենց գտնուա-
կերի կառավարութիւններին յիշեցնեն
Տրիպօլի և Սիրիայի իտալիայի հե-
կցման համար նոյեմբեր 5ին իր զրկա-
պաշտօնական զեկոյցը: Իտալական դես-
պաններն այդ զեկոյցը յիշելով մէկտե-
պատասխան մը պիտի ուզեն. որ կը նշ-
նակէ թէ իտալիա պիտի խնդրէ տէրու-
թիւններէն այդ երկրամասերին իտա-
լիայի հետ միացած լինելը պաշտօնապէ-
սապէս: Այդ ատեն տէրութիւններ
պիտի դիմեն Բ. Դրան և անոր դիմ
պիտի տան թէ այդ երկու վիլայէթնե-
րին իտալիայի հետ կցումը կատարու-
իւրողութիւն մէ արդէն, ոչ միայն վե-
սելգի իտալական զօրքերն անվիճել
կերպով գրաւած են ամբողջ ծովեզերք
այլ և արաբ ժողովուրդներէն շատ

որ
ծ է
մը
որ
բը
ալն
ւծ
րեն
Հո-
սկի
ան
եր է
էն
ՄԸ
րը-
րած
ատի
թիւր
մը
յուն-
աւե
երու
և Կ.
տէ-
հա-
վե.
Արդէն
նեն
ազրո-
քային
վիթար
թիւն
որպէս
ոյ-
կած է
ճշմար.
միւս
ածան
ուրեք
իպոսի
չկըր-
ողնա-
խա-
առա-
վիթոց մի
իկներ
մարու
ւ-
ինի ի
մեծաւ
ստալու
փրկի
ն մօ
ւ կա
նազան
վարու
նարար
ոնու
չեցնե
աի հե
զրկա
ն դե
մէկտ
ը նշ
տէրու
իստ
ոնապ
իւննի
դիւ
այդէն
արու
յն փ
անվին
վեգեր
չատ

Հետզհետէ ամէն օր իրենց հնազանդու-
թիւն կը յայտնեն իտալիական
Արդ, թիւրք կառավարութիւնը չէր ը-
կարանար խոստովանելու թէ ինք այդ
երկու նահանգներ կը պաշտպանէր ոչ
այնչափ իբրեւ օսմանեան կայսրութեան
որչափ միւսիման կրօնքին պատկանող
երկրամասեր, որոնք ասկէ մինչև 70 տա-
րի չափ առաջ անկախ էին քաղաքակա-
նապէս և այդ միջոցին էր որ Կ. Պօլսի
սուլթանին դիմեցին պաշտպանութիւն
խնդրելու համար, ոչ այնչափ իբրեւ քա-
ղաքական վեհապետի որչափ իրենց
կրօնական պետին: Այս թիւրքիան իր
այդ պաշտպանութիւն շարունակելու
համար էր որ իր տեղական գործերով և
իր ձեռքէն եկած ամէն միջոցներով
Արաբներին օգնեց իրենց բնակավայրին
խտալացիներէ գրաւուելուն գէտ: Արդ
քանի որ այսօր Արաբներն իրենք կը հը
պատակին իտալացիներին այդ տիրապե-
տութեան, թիւրքիան ալ դիւրաւ կրնայ
անոնց հետ միասին ընդունել կառար-
ւած իրողութիւնը: մանաւանդ որ Տրի-
պօլիսն ու Սիրիանիքը իրեն համար բեռ
մը եղած էին տնտեսականապէս և ոչ թէ
հասոյթների աղբիւր մը:

Այս էական նկատողութիւնները դօ-
րութեամբ, ինչպէս և խնդրին մէջ երկ
րորդական տեղ բռնող՝ սախար ընդ-
հանուր տեսակէտով շատ կարեւոր՝ ուրիշ
նկատողութիւններով — ինչպէս Պալ-
քաններէ մէջ յօդուան առաջն առնե-
լու պէտքը — տէրութիւնները պիտի
առաջարկեն թիւրքիան որ ընդունի
Տրիպօլիս և Սիրիանիքի իտալիաի հետ
պարզապէս կցուած լինելը:

Օսմանեան կառավարութիւնը յօժար
կերակր այս վարուելակերպն ընդունելով
յիշեալ երկու վիլայէթներին վրայ ունե-
ցած իրաւունքներէն հրաժարելու, փո-
խարէն ստանալով զանազան զինուոր
որոնց վրայ կը կատարուին բանակցու-
թիւնները:

Տէրութիւններն այդ ժամանակ, թիւր
քիան հանդէպ ալ իրենց չէզոքութեան
խոստման դրժած չլինելով, պիտի պա-
տասխանեն իտալիաի ծանուցագրին,
Տրիպօլիս և Սիրիանիքի կցումը ընդու-
նած լինելին յայտարարելով:

Իտալիաի և թիւրքիան միմե զէնքով
պատերազմը պիտի դադարի այսպէս իրո-
ղութեան հետեւանքով (ipso facto),
առանց խաղաղական դաշնագրի մը ստո-
րագրութեան — գոնէ ոչ հրապարա-
կային կերպով: Մենք ալ նորէն հանդի-
սատես պիտի լինինք այն տեսարանի
կրկնութեան որ ասկէ առաջ անգամ
մը ներկայացուեցաւ Աւստրիական
րիաի և թիւրքիան միմե, Պերլինի դաշ-
նագրին ստորագրած նոյն տէրութիւն-
ների միջնորդական դերակատարութեամ-
բը, Պոսնա-Հերսեգովինաի կցման ատեն:

Այս կը կրկնուի թէ շատ մօտեցած է
այն ժամանակն որ մենք այդ տեսարա-
նին ներկայ պիտի գտնուինք, ինչպէս
իմացած եմ լաւատեղեակ և ստուգ
աղբիւրէ մը:

ԹԻԻՐԵԱԿԱՆ, ԼՈՒՐԵՐ

Սալոնիկէն կը հաղորդեն դեկտ.
20ին թէ Բէսնէի գիւնգալն յորջոր-
ջուած նիազի պէյիդէմ օճրափորձ մը
եղաւ: Մանասզըրէն իր մեկնելու
միջոցին կայարանին մէջ խալի անուն
մարդ մը վրան յարձակեցաւ սպան-
նելու համար, բայց ճիշդ ատենին
արգիւնելով ձերբակալուեցաւ ոճ-
րագործը: Կը փնտռուին այն ան-
ձեր որոնք խալիին վարձած էին
այդ ոճիւրը գործել տալու համար:
— Կը հաւաստեն թէ բանակցու-

թիւններ կը կատարուին պուլկար,
յոյն և ալպանացի յեղափոխական-
ներին միջև, ընդհանուր համաձայ-
նութեամբ գործելու համար Մալե-
դոնիաի մէջ օսմանեան իշխանու-
թիւններին գէտ: Չնայելով որ իւ-
րաքանչիւր յեղափոխական գամիդէ
տարբեր տեսութիւններ ունի իր
գործունէութեան շուրջին նկատ-
մամբ, համաձայնութիւնը հաւանա-
կան կերելի: Կը խորհին թէ կրնան
պատճառ դառնալ օտար միջամտու-
թեան մը, Ալպանիաի և Մալեդո-
նիաի ինքնավարութիւնը ձեռք բե-
րելու համար:

— Սալոնիկէն կը հեռագրեն դեկտ.
22ին թէ Իփէքի մօտ՝ Առնաուտ-
ների հրոսախուժ մը յարձակեցաւ
3 թիւրք ոստիկան-զինուորների վրայ
որոնք ձերբակալուած մը բանտ կը
տանէին. անոնց մէ մին սպաննեցին,
միւս երկուքն ալ զինաթափ ընելէ և
կողոպտելէ յետոյ չարչարեցին ու
մէկն ալ սպաննեցին: Մինչև որ ոս-
տիկան զինուորների խուժ մը հասաւ
հետապնդելու համար հրոսախուժը,
առ արդէն յալոյած էր փախչիլ:

— Յոյն վաճառական մը, Տիմի-
գրի Կարպայովա, սպաննուեց է Մա-
կեդոնիաի մէջ:

— Բիֆաթ փաշան իբրեւ դես-
պան փարիզ հաստատուելով՝ Օսմ.
խորհրդարանին մէջ Կ. պօլսի երես-
փոխաններէ մէկին աթոռը պարապ-
մնացած էր: Նոր ընտրութիւն կա-
տարուելով «Հուրրիյէթ վէ իթի-
լաֆ» (Լզատութիւն և Համաձայ-
նութիւն) կուսակցութեան ընտրելին
Թահիր խայրէտտին պէյ (խմբա-
գիր Ղեւմաթի և որդի նախկին
մեծ եպարքոս խայրէտտին փաշաի)
196 քուէով երեսփոխան ընտրուե-
ցաւ մինչդեռ իր մրցակից և իթթի-
հատը գամիդէի ընտրելին Մէմուհ
պէյ (դատական նախարար) 193 քու-
է ստացած էր: Թէև քուէի տար-
բերութիւնը մեծ բան մը չէ, բայց
«Լզատական Համաձայնութեան» նո-
րակազմ կուսակցութիւնը իրեն հա-
մար մեծ յաղթանակ մը կը հռչակէ
այս ընտրութիւնը և եօնպէս պիտի
հռչակէր ու պարծենար եթէ մինչև
իսկ մի քանի քուէի պակասով չյաջո-
գէր իր ընտրելին, որովհետև «Իթ-
թիհատ» ը ամենազօր ճանչցուած
էր:

ԹԻԻՐԵԱԿԱՆ ՊՈԼԿԱՐ
ՅԱՐԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Թան»ի Թղթակիցը Սոփիան հե-
ռագրած է դեկտ. 25ին.

Նրէկ Սոպրանիէին մէջ վիճաբանու-
թիւն եղաւ, Մակեդոնիաի Իսթիպ
քաղաքի մզկիթին մէջ գործուած
պայթման մը հետեւանքով ծագած
կոտորածներին նկատմամբ հարցա-
պնդում մեղած լինելով:

Վարչապետ Տ. Կէչօֆ յայտարա-
րեց թէ Պուլկարիան պիտի պահանջէ
որ շուտով և խստութեամբ պատ-
ժուին յանցաւորները, վարչական
պաշտօնեայններն ալ միասին առնե-
լով և թէ պուլկար կառավարութիւնն

իր պարտականութիւն ամբողջովին
պիտի կատարէ: Սոպրանիէին մէջ
բացարձակ միաձայնութիւն կը տիրէ
թիւրք կառավարութեան պահանջ-
ւելիք գոհացումներին և ատոնք
ձեռք բերելու միջոցներին վրայ:

Թիւրքափրական քաղաքականու-
թիւնն իր շահած համալրութիւնը
կորսնցուցած է երկրին մէջ ուր յու-
ղումը կը սաստկանայ թիւրքիաի
դէմ: Կարելի է ըսել թէ թիւրքիաի
նկատմամբ քաղաքականութեան նոր
ուղղութիւն մը ծրագրուելու վրայ է
Սոպրանիէի մէջ, բոլոր կուսակցու-
թիւնների հաւանութեամբ. քաղա-
քականութիւն մը որ պիտի ձգտի
բարենորոգումներ պահանջելու Մա-
կեդոնիաի մէջ, մեծ պետութիւնների
վերահսկողութեան տակ: Այդ քա-
ղաքականութեան ծրագիրը ներկայա-
ցուցած է սպանուելովիսդ կուսակ-
ցութեան գլխավորը Տ. Կէնտալիֆ:

Սոպրանիէի մէջ լիեցուցին ուսու-
սական նախարար Տ. Իզվուքիին
1909ին ըրած զեկոյցը թէ Ռուսիա
Մակեդոնիան իր կը կանչէ իր քա-
ղաքային (civil) գործակալներ և ոս-
տիկան-զինուորութեան իր սպայներ,
տեսներով որ սահմանադրական կա-
ռավարութեան դրութիւն վերահաս-
տատուած է թիւրքիաի մէջ. բայց
եթէ փորձառութիւնը ցոյց տայ ատոր
ապարդիւն լինելը, նորէն պիտի ձեռք
առնէ օսմանեան կայսրութեան եւրո-
պական նահանգներին մէջ բարենո-
րոգումներ մտնելու գործը:

ՍԱՆՏ ՓԱՇԱԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿՈՒՄԸ
ՀԱՆԴԱՆԱԿԱՆ ԴԱՐՁԱԾ

Կ. Պօլսէն դեկտ. 22ին հեռագրած
են Լոնտոնի «Թայմը»-ին. «Բա-
նակցութիւնները կը շարունակուին
կուսակցութիւններին միջև. բայց դեռ
վերջնական արդիւնքի մը լանգած
չեն:

«Այս երեկոյ զրոյց կը շրջի թէ
Գամիդէն պիտի կրնայ համաձայնիլ
խառն դահլիճի մը կազմութեան. իսկ
վարչապետութեան համար Ղազի
Մուխթար փաշաի և Հիւսի փաշաի
անունները կը տրուին: Անտարակու-
սելի կը թուի թէ Սախ փաշաի
դիրքը խախտուած է վերջին ժամա-
նակները:»

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Թէհրանէն հեռագրած են դեկտ.
21ին հետեւեալները.

Մէհլիսը 19ի դէմ 39 ձայնով ըն-
դունեց արտաքին գործերի նախա-
րարի առաջարկը, որ էր հինգ երես-
փոխաններէ բաղկացած լիազօր մաս-
նաժողով մը կազմել, քննելու համար
Ռուսիաի վերջնազիրը: Այս որոշու-
մը մեծ յաղթանակ մը կը նկատուի
ի նպատակաւ կառավարութեան:

Այս առաւօտ Թաւրիզի մօտ կախ-
մը տեղի ունեցած է սահմանադրա-
կաններին և ուսու զօրքերին միջև:

— Թաւրիզէն դեկտ. 21ին հե-

ռագրած են ուսական գործակալու-
թեան. «Այս առաւօտ ուսական
պահակազօրքը հեռագրական գիծը
նորոգած ատեն յարձակումի են-
թարկուեցաւ: Յարձակողներէն եր-
կուքը սպաննուեցան: Ռուսական
հիւպատոսարանը պահանջ գորքերի
շոկատ մը զրկեց:»

— Բէգէրպուրէն կը հեռագրեն
դեկտ. 22ին. «Պարսկաստանի դիւա-
նագրական գործակատարն այսօր
արտաքին գործերի նախարարու-
թեան պաշտօնարանն եկաւ և իր
կառավարութեան կողմէն յայտարա-
րեց թէ Ռուսիաի վերջնագրի բոլոր
պահանջներն ընդունուած են: Ար-
տաքին գործերի նախարար Տ. Սա-
կոնով նշանակեց այդ զեկոյցը:

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ
ամերիկացի Շուստըրին ծանուց-
ւած է իր պաշտօնակութիւն: Շու-
կայները պիտի բացուին վաղը:»

— Թէհրանի ուսական գեսպանը
իմացուց պարսիկ կառավարութեան
թէ ուս կառավարութիւնն ընդու-
նեց իր վերջնագրին տրուած պա-
տասխանը: Ռուսիա ուրեմն գոհա-
ցում ստացած է. բայց կացու-
թիւնը դեռ անհանգստացուցիչ վի-
ճակ մ'ունի, Թաւրիզի և Բէշտի ժո-
ղովրդի մէկ մասին ուսու զօրքերին
դէմ ոտքի ելած լինելուն պատճառով:

Շահին խնամակալը կառավարու-
թեան հետ համաձայնութեամբ լու-
ծեց Մէհլիսը (Երեսփոխ. ժողով) և կը
յուսայ այսպէս փութացնել ժողո-
վրդի հանգարտութիւնը:

Միւս կողմէ, ուսու զօրքերն ան-
խընայ կերպով վրէժ լուծեցին Թաւ-
րիզի ապստամբներէն որոնք ուսու
զօրքերին վրայ յարձակած և սպան-
նած էին անոնցմէ մի քանին որոնց
դիակները գտնուեցան քարշիլի կեր-
պով յօշոտուած վիճակի մէջ: Հե-
տեակազօրքերէ, թնդանթաձիգնե-
րէ և զօղազներէ բաղկացած նոր
շոկատ մը ճանաչ ելած է Թաւրիզ
երթալու համար ուր կը վախցուի
դեռ թէ կախներ կը ծագին: Կով-
կասի կառավարիչը որին ընդորձակ
իրաւունքներ տրուած են, Ճուլֆան
և Երևանէն նոր զօրագուններ ճան-
բայ հանել տուաւ դէպի Պարսկաս-
տան:

Կիմացունեն նաև թէ կասկածե-
լով որ խառնակութիւններ կը ծա-
գին, հրաման զրկուեցաւ Ղազվինի
ուսու զօրքերին որ պատրաստ դըա-
նուին Թէհրան երթալու ուր կրնան
հասնիլ 6 օրէն արագ ընթացքով:

ԱՐՏԱՍԱՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիաի Եաջ քաղաքի լրագիրները
կը գրեն թէ Նիփոլադ քաղաքին մէջ
հրդեհ մը պատահելով, 14 երիտասարդ
գործաւորներ որոնք այդ միջոցին պառ-
կա՞ էին ախոռի մը մէջ, բոցածարակ
եղեր են:

— Լոնտոնի և Պերլինի միջև բանակ-
ցութիւններ կը լինին որ ճորձ թագա-
ւորը շնորհատանէն վերադարձի միջոցին
տեսակցութիւն մ'ունենայ Գերմանիաի
Վիլհելմ կայսրին հետ:

— «Վիլհելմ Ալէքսանդր Չալոսնկ յի
գրածին նայելով, մի քանի տէրու-

Թիւններ որոշեր են եղեր զինուորական ուժով միջամտել Չինաստանի գործերին եթէ զինադադարի պայմանաժամը վերջացած պահին համաձայնութիւն մը գոյացած չլինի ապստամբներին և կառավարութեան միջև :

Ինչքինէն դեկտ. 23ին տրուած հեռագիր մը կըսէ թէ կառավարութիւնը կը վստահայ որ խաղաղութեան խորհրդաժողովը չլսողներ: Յեղափոխականները կը պատրաստուին դէպի Հիւսիս քալել, Բու-Քէուի ուղղութեամբ:

ՆՈՐ ՍՍԼՅՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Է. Ակնունձի. ԲՈՂՈՐԻ ՉԱՅՆ. Կովկասահայ բանտարկեաները (Չարական հալածանքի մի էջ): Թիւ 20 հրատ. «Հայրենիք» ի. Պոթըն: Գին 20 սենթ (1 ֆրանկ): Ստանալու համար գիմել «Հայրենիք» լրագրի խմբագրութեան (Հասցէ՝ 7, Bennet str., BOSTON Mass. U. S. America):

(Նյա գիրքը նախ անգլիերէն հրատարակուած էր Ամերիկացիներին ծանօթացնելու համար Կովկասի մէջ Հայերի բանտարկութեան պատճառները, անոնց սոսկալի վիճակը բանտերին մէջ, խուզարկութիւններ և ձերբակալումներ ռուսիկ եղած անտեղի և անիրաւ խտուածները և այլն: Այժմ նոյն գիրքը հայերէն լեզուով ալ թարգմանուած և հրատարակուած է: Վերջն ալ կցուած է Յանքուան մը ուր նշանակուած են Ամերիկայի զանազան քաղաքներին մէջ այս առթիւ եղած միջոցներն ու անոնց տուած որոշումները:)

ՀԱՅ ԱՇՈՒՂՆԵՐ Ժողովրդական հայ երգիչներ և տաղասացք: Հաւաքեց Տրդատ եպ. Պալեան: Հատոր Ա: Իզմիր. Տպագր. Մամուրեան. 1911: Գինն է թիւրքիս 10 զրշ: Արտասահման 2 1/2 ֆր. = 1 ռուպլի:

(Տ. Տրդատ եպ. Պալեան Հայ աշուղների և տաղասացների հին ու նոր, ձեռագիր ու տպագիր երգերն ու տաղերն պարզեցրելով հաւաքած է հրատարակութեան համար, որոնց մէկ մասը լրջաբանաբար է այս Ա. հատորով, կենսագրական ծանօթութիւններ ալ տալով զանոնք երգող աշուղներին վրայ):

Ստացած ենք հետեւեալ ամսաթիւները. Անսիտ թիւ 7 և 8 (յուլիս-օգոստոս) միացած, փարոս (Պարտիզան) սեպտեմբերի թիւը: Թիֆլիզի Աղաթա, Աղաթաի սկոպիք, Տարազ և Առաջապահ հոկտեմբեր ամսի (4ն ալ Տիգ. Նաղարեանի հրատարակութիւններ). Մարմանարդի Գրք թիւը (նոր հասցէն է Boite postale 81, à la posie turque, Galata. Constantinople) և այլն:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱՑՈՒԱԾ Է 1912 Տարուան համար:

«Բազմավէպ»ը պիտի հրատարակուի նոյն ուղղութեամբն ու ծաւալովը, տալով հետզհետէ միշտ աւել:

Լի լնտիր ու խնամուած բովանդակութիւն մը գիտութեան ու գրականութեան ամէն մասնաճիւղերուն մէջ:

«Բազմավէպ»ը պիտի ունենայ պատմական, մատենագրական, գիտական, բնագիտական, բանաստեղծական և վիպական ընդհանուր և մասնաճիւղ ազգային կեանքին պատկանելի բովանդակութիւն մը:

Առանձին կարմրադեղ մը պիտի բանանք սոյն շրջանին, քաղաքական կեանքին համար՝ տալով ամփոփ ու համառոտ տեսութիւններ նոյն ամսուան դէպքերուն վրայ:

Ուրիշ կարմրադեղ մըն ալ պիտի բանանք ազգային լրագիրներուն համար ուր քրոնիկներ պիտի տանք կարևոր դէպքերուն վրայ:

Կրկնապատկած ենք թերթիս շաբաթներուն թիւը՝ թերթը ամէն ամսագլխուն կանոնադրապէս ունենալու համար, ի գահութիւն մեր բազմաթիւ բաժանորդներուն իրաւացի տրտունջին:

Ինչպէս անցեալ տարի ալ ծանուցեց էինք՝ բոլոր ապրանքներուն և աշխատութեանց սղութիւնը մեզ կը ստիպեն թերթիս տարեկան բաժնեգինը բարձրացնել ֆր. 15, ըստ իր 6, առաջ 3, զուրուշ 70:

Խմբագրութիւնս ձրի պիտի հրատարակէ մեր Մեծ. բաժանորդներուն կողմէն: Կրկնուած ունէ ազգ: Յետոյ ենք որ մեր ազնիւ ու վեհանձն բաժանորդները բաժնեգինի այս բարձրացումէն պիտի չկրնն, և պիտի ունենան այսուհետեւ ալ թերթիս նկատմամբ այն ջերմ ու համակրական վերաբերմունքը՝ զոր միշտ ցոյց տուեր են:

Rédaction de la revue «Bazmaveb» St. Lazare VENISE (Italie)

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆԵՐ ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՆ (1794-1894) ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊԱՏԿԱՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւորութեան դարադարձին առթիւ 1894 թուականին հրատարակուած այս միակաշիւրքով և լուսատիպ (phototypique) չքեղ պատկերի մեծութիւնն է 50x35 հարիւրորդամէթր և տպուած է 70x45 հարիւրորդամէթր քարտոնի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով մէջտեղը դրուած է հայ լրագրութեան հիմնադրին, Տ. Յարութիւն Գրչի, Շմաւոնեանի, պատկերը և բնութիւնը՝ 1894ին հայերէն լեզուով հրատարակուող բոլոր լրագիրները, անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետները պատկերներովը:

Գինն է 4 ֆրանք ճանապարհաժախք մէկտեղ հաշուած. իսկ Պարսկաստանի համար 2 ֆրանք և 50 սանթիւ:

Գալեկքեարեան Հ. Գ. — Պատմութիւն Հայ լրագրութեան իսկզբանէ մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա.

1794-1860: Մէկ լուսատիպ պատկերով: Գինն է, ճանապարհաժախքովը մէկտեղ, 2 ֆր. և 50 սանթիւ:

Վերագրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛ գիրքը կարելի է ստանալ Արմէնիսի խմբագրատունէն, արժէքը կանխիկ շրկելով:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Լրագիր հասարակական, տնտեսական և քաղաքական Տարեկան բաժնորդներն է թիւրքիս 15 զրշ: Ամերիկա 1 1/4 տլր. և ուրիշ ամէն տեղեր 6 ֆր.: Հասցէն Rédaction du journal ACHKHADANK, à la librairie S. Tokadjian-SMYRNE (Turquie)

ԲԱՑՄԱՎԷՊ

Ազգային, բանասիրական, գրական և գիտական ամսաթերթ Բաժանորդ կարելի է գրուել ո՛ր ամսէն որ կուզուի: Բաժնեգինն է տարեկան ֆր. 10, վեցամսեայ ֆր. 5, եռամսեայ ֆր. 2.50: Իւրաքանչիւր, թիւ կարժէ ֆր. 1: Հասցէ՝ Rédaction de la revue «Basmavep» St. Lazare VENISE (Italie):

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Օրաթերթ Տարեկան վեցամսեայ Կ. Պոլիս..... 75 զրուշ 40 զրուշ Գաւառները... 100 » 50 » Ամերիկա..... 6 տոլար 3 տոլար Ուրիշ երկրներ 30 ֆրանք 15 ֆր.: Գաւառի բաժանորդները ձրի կը ստանան նաեւ Շաբաթաթերթ-Ազատամարտը: Հասցէ՝ Rédaction du journal AZA-TAMART. Constantinople (Turquie):

Եղիազար Մոռաւտեան. Գիննական Պատմութիւն Արշակ Բ.ի և անոր Պապ որդւոյն: (Հայոց պատմութեան մէկ կարևոր կէտին վրայ քննադատական տեսութիւն մ'է որի համար Մ. Աղաբէկեան գրած է թէ «Հեղինակին այդ ձեռնարկութիւնը պատիւ է բերում իրան և այն ազգին, որին պատկանում է պատմութիւնը»): 2 ֆր. 50

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ (Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱԴԵՆՈՒՄԷ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԻՐ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապականուած վարքուբարքով որչա՞փ չարեքները պատճառ դարձած է և վերջ է վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռք, սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ: Գին 1 ֆրանք:

Essai sur l'Histoire de la LITTÉRATURE OTTOMANE, par K. J. BASMAJIAN, Officier d'Académie, Directeur de la revue arménienne «Banasér», Membre de la Société Asiatique de Paris et de la Société Philologique de Paris. 1910. Imprimerie V. et H. Der-Nercessian, Constantinople. Prix 5 fr. Chez l'Auteur, 9, rue Gazan, à Paris et à la Librairie B. Balentz à Constantinople.

(Տիար Բասմաճեան մեծ ծառայութիւն մը մատուցած է հրատարակելով Օսմանեան գրականութեան այս Պատմութիւնը:

նը ուր թէ և համառօտ և ամփոփ ոճով տեղեկութիւններ տրուած են թիւրք գրագէտներին և իրենց գործերի վրայ, բայց չատերի համար բոլորովին նորութիւններ են ատոնք: Մենք Հայերս որ թիւրքերին հետ միասին կապրինք, մեր մէջ չատ քիչեր ունինք որ կը ճանչեն թիւրք գրականութիւնը և անոր պատմութիւնը. արդէն մեր դրացի թիւրքերն ալ բնաւ չեն գիտեր ոչ մեր գրականութիւնը և ոչ մեր պատմութիւնը. և այս իրար չճանչելն, իրար չհասկնալն է որ թիւրքիայնակ ազգութիւններին միջև կատարեալ համերաշխութեան արգելքներ է մին եղած է: Տիար Բասմաճեան, որի այս ութածալ 254 երեսներէ բաղկացած երկասիրութիւնը դիւրացնելու համար Ն. Բ. Իշխան Սապահէտտին անոր արամադրութեան տակ դրեր է իր ճոխ գրողարանը, գրէթէ միջազգայնացած ֆրանսերէն լեզուով կը ծանօթացնէ օսմ. գրականութեան պատմութիւնը և այդ ծանօթութենէն մասնաւորապէս կրնան օգտուել թիւրքիայնակ Հայերն ալ:)

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ՏՊԱԳՐԵԱԼ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Բառարան Ֆրանսերէնէ հայ-աշխարհիկ
2. Առճեռնի բառարան Ֆրանսերէնէ հայ-աշխարհիկ
3. Առաջը Լաֆոնթի, աշխարհաբան տառաւոր (արդեամբք թիֆլիզի Հրատարակչական ընկերութեան)
4. Նորը Տալ Բաքիզի, 3 հատոր
5. Համառօտ պատմաբան քաղաքակրթութեան Մենեքլոյ
6. Գեպի Բեհեռ, Նանսէնի
7. Ֆաուստ Կեօթէի (գիմել Բեհեռեան եղբայր, Իզմիր)
8. Նուպար փաշա
9. Գատաւերք Ռասիւնի
10. Գիմել Հեղինակին, Իզմիր (Mr. Mesrob Noubarian Smyrne, TURQUIE) կամ Պալեան գրատան, Կ. Պոլիս:

- ԱՆՏԻՊ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ
1. Կատակերգք Մոլիերի, Հեղինակին տառն նշանաւորագոյն խաղերը (ընդ որս Taptufe և Misanthrope), արգելուած Համբոնեան գրաքննութեան
 2. Առաջը Ֆլորիանի, աշխարհաբան յանգուոր
 3. Թատերախաղք Ֆլորիանի
 4. Ողբերգք Ռասիւնի (Անտրոմաք, Իֆիգէնի, Պերսիս, Փեդրա, Գոթոդի)
 5. Մերապէ, որբերգ վոյթեռի
 6. Կատակերգք Ռեմեարի (Խաղամու, Հրիտակառու)
 7. Ռոմկո եւ Ժիլիէղ, որբերգ Շէյքսպիրի (Բնագրէն թարգմանուած)
 8. Պեռնիլի խաղք, Հեղինակութեան ֆրանսացի չորս նշանաւոր գրագէտներու (Տիկին Էմիլ տը Ժիրարտէն, Խէօֆիլ Կոթիէ, Ժիւլ Սանտո, Մերի)
 9. Գիմել կղզի, վէպ Սթիւէնսոնի
 10. Հորեղբայրս ու գեղերեցս, բարոյական ընտիր վէպ
 11. Գիւղի բոլիզի, տառմ. սրտաշարժ
 12. Ռասմամասիթաբիւն Գիլգիմեսի վրայ
- Յիշեալ անտիպ երկերէն որեւէ մէկուն համար հրատարակչներէ առաջարկներ սիրով կընդունուին խիստ չափաւոր պայմաններով:

ՏՆՍԻԷՆ-ԲԵՐԴԻՐ

Մ. ԳԱՐԻԲԻԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԵԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փարբուպիւսիէի Le Gérant: François CARRIÈRE Marseille. — Imprimerie du Midi